

מלחמה ושלום:

מה תורת המשחקים מלמדת אותנו

ישראל אומן

המרכז לחקר הרציונליות

האוניברסיטה העברית, ירושלים

ההרצאה מבוססת בחלקה על:

“War and Peace”

http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/2005/aumann-lecture.pdf

- **מלחמות וסכסוכים אחרים הם מהסיבות העיקריות לאומללות אנושית.**

- רוב הנסיונות להביא לשלום מבוססים על גישה פרטנית – כל סכסוך וסכסוך לחוד.

- בעולם כולו נלחמים משחר ההיסטוריה.

- באזורנו נלחמים כבר כמעט 90 שנה – מאז 1922.

- הצעה: בואו ננסה **להבין** את שורשי הבעיה.

למה בני אדם נלחמים?

- כמו שחוקרים מחלה.

- שאלת המפתח: מה מביא אנשים לקבל החלטות?
- תשובה: בן אדם רציונלי מקבל החלטה אם היא מקדמת את המטרות שלו, בהינתן המידע שלו.

מילת המפתח:

רציונליות

- האם **מלחמה** יכולה להיות רציונלית?
- האם **שביתות** יכולות להיות רציונליות?
- האם **אפליה גזענית** יכולה להיות רציונלית?
- האם **שאהידים** הם רציונלים?

כן, בהחלט!

אנחנו מבטלים את כל הנגעים בעולם בכך שמכנים אותם בלתי רציונליים. אם הם אינם רציונליים, אז אי אפשר לתקן את הבעיה, ומרימים ידיים. אם מבינים שהם רציונליים, אז אפשר לעשות משהו בנידון.

- מה?
- אפשר לשנות את ה
- תמריצים
- דוגמא: מיסוי
- דוגמא: בוררות
- דוגמא: כלכלת שוק
- דוגמא: שביתות
- דוגמא: פדיון שבויים

תמריצים לשלום

- ויתורים?
- מינכן 1938
- פירוק נשק?
- המלחמה הקרה
- ה- Pax Romana – השלום הרומאי:
"אם רצונך בשלום, התכונן למלחמה"

- Barack Obama:

The belief that peace is desirable is rarely enough to achieve it.

-- Nobel Peace Prize Lecture,
Oslo, 10 December 2009

- עכשיו לאזורנו.
- קודם, הבהרה
- אני, ישראל אומן,

רוצה שלום

- אני לא חסיד של ארץ ישראל השלמה.
- אני רוצה לחיות בשקט ובשלווה ובשיתוף פעולה עם הערבים הפלסטיניים, ועם כל הערבים באזור.

איך משיגים את זה?

- על ידי צעקות של "שלום, שלום"?
- על ידי פוסטרים עם יונים?
- על ידי ויתורים?
- על ידי מחוות?
- על ידי גירוש של אלפי אנשים מבתיהם?
- על ידי הקפאות?
- לא, אלה מביאים מלחמה

- הגירוש מגוש קטיף הביא **ישירות** ל
- מלחמת לבנון השנייה
- ההפגזה על שדרות, אשקלון וכו'
- עופרת יצוקה
- המרמורה
- כי **שתים** רעות עשה עמי: אותי עזבו, מקור מים חיים, לחצוב להם בארות – בארות נשברים, אשר לא יכילו המים - (ירמיהו ב, י"ג).

איך בכל זאת משיגים שלום?

- צריך לשכנע את בני דודינו הערבים שמתכוונים להישאר כאן.
- אחרי הגירוש, זה יהיה קשה מאד; יקח הרבה שנים.
- לכן, צריך סבלנות. אם רוצים שלום עכשיו, לא נשיג את זה לעולם; אם מוכנים לחכות, אז אולי יהיה שלום לנכדינו ולנינינו.
- לא לגרש אף אחד – לא ערבי, ולא יהודי – מביתו.
- להימנע מעונשים קבוצתיים (כגון אי-אספקת חשמל);
- במקרה הצורך, להשתמש באמצעים נקודתיים (כמו אובמה).
- לשפר את תנאי החיים – למשל, לאפשר תנועה ומסחר עד כמה שאפשר חופשיים.
- להגיב לפרובוקציות באופן מבוקר ומוכרז מראש (מידע).
- להעלות את סעיף החינוך בהסכם אוסלו לראש סדר היום (מטרות).

רציונליות

- שאלת המפתח: מה מביא אנשים לקבל החלטות?
- תשובה: בן אדם רציונלי מקבל החלטה אם היא מקדמת את המטרות שלו, בהינתן המידע שלו.

תודה

ההרצאה מבוססת בחלקה על:

“War and Peace”

http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/2005/aumann-lecture.pdf